

Studentrådet SU

SU-sak 38/23

Resolusjon: Samiske perspektiver i utdanning og forskning ved SU

Vedtatt på studentrådsmøte den 21.11.2023

Samiske perspektiver er meget relevant og har stor bredde innenfor flere fagdisipliner ved SU. Etter Fosen-aksjonen tidligere har interessen rundt dette vokst kraftig. Dessverre er kunnskapsmangel en utfordring for det samiske og norske samfunnet i Norge, noe Sannhets- og forsoningskommisjonen i sin rapport ser som et sentralt tiltak. NTNU som institusjon har et sentralt ansvar i å heve denne kompetansen og skal NTNU være et universitet med kunnskap for en bedre verden er samiske perspektiver grunnleggende for denne forståelsen.

Institutt for Lærerutdanning har en eksisterende faggruppe med fokus på samiske temaer, samt er det eneste instituttet på SU (og NTNU) som har et åpent fag relatert til samiske perspektiver (LÆR2004 - Samiske temaer i skolen). Dette mener vi er for lite og SU må jobbe med å utvikle fagkompetansen hos resten av fakultetet.

Prosjektet Fremtidens HUMSAM-studier har hatt som mål og utvikle NTNUs studietilbud innenfor humaniora og samfunnsvitenskap, og ble sett på som en gylden mulighet til å synliggjøre mangelen på samiske perspektiver ved NTNU. Urbefolkningsperspektiver er en arena for både tverrfaglighet og kunnskapsheving, to viktige egenskaper ved prosjektet. Samtidig tar prosjektets sluttrapport hyppig opp hvordan dagens klimautfordringer er et sentrum for HUMSAM studier, hvor vi og vet at den samiske stemmen er ytterst viktig i møte med klimaspørsmål og utfordringer. For selv om prosjektet er slutt er vi nødt til å identifisere mangelen på kompetanse innen samiske perspektiver som et problem vi bør arbeide med.

SU og NTNU har som en utdanningsinstitusjon har også et ansvar for sine tidligere handlinger og praksis. I over 100 år var framrykningsteorien sterkt støttet av flere professorer og en rektor ved NTNU. Teorien, fremmet av professor Yngvar Nilsen i 1889, hevder at den samiske befolkningen i Trøndelag og Rørostraktene er nord-samer som har vandret sørover på 1600-1700-tallet. Tanken fikk store konsekvenser for både rettspraksis og samfunnets holdninger mot den sørsamiske befolkningen. Framrykkingsteorien var gjeldene i

over 100 år (til tidlig på 2000 tallet) og Nielsens argumenter blir i senere tid tilbakevist av arkeologiske funn og senere forskning. Samer lever fortsatt med de stigmatiserende og problematiske konsekvensen av denne teorien. Det har ikke blitt gjort forebyggende tiltak for å redusere ettervirkningene av slik kunnskapsproduksjon ved NTNU, og Universitetet har heller ikke unnskyldt samene for konsekvensene av deres tidligere praksis.

Februar 2024 vil det være syv år siden Tråante¹ og fem år siden Studenttinget vedtok politikk på dette temaet og lite til ingenting har endret seg siden det. Studentrådet SU reagerer kraftig på mangelen på handling fra NTNU og storsamfunnet generelt for å bedre situasjonen og for å hele gamle og dype sår. Ved å ikke tilby relevante fag med samisk innhold og perspektiver, mister SU og universitetet viktig kulturkunnskap, forståelse og kompetanse som er viktig at våre studenter har. Tar universitetet ansvar vil det bidra til at flere studenter med samisk bakgrunn eller interesse for temaet vil se på universitet som et mer inkluderende studiested og studentene får en uvurderlig kompetanse.

Studentrådet SU mener derfor at:

- SU må ta ansvar for at man er en del av en sentral kunnskapsinstitusjon og bør inkludere samisk kunnskap og perspektiver i sin utdanning og forskning.
- SU har et ansvar i å ha faglig kompetanse rundt samisk språk, kultur og historie. Spesielt sør-samisk.
- SU må inkludere flere aspekter og utfordringer relatert til samiske perspektiver, kultur, kunnskap og historie i utdanningene deres, slik at studenter med relevant utdanning kan forstå og være løsningen på dagens samfunnsproblemer.
- Informasjon fra SU om blant annet studieretninger og emner skal være tilgjengelig på Nordsamisk og Sørsamisk
- SU skal opprette flere emner med samiske fokusområder i relevante utdanninger.
- SU skal legge til rette for flere midler til og at det blir enklere å drive med forskning som bevarer samisk kunnskap, historie og kultur.